

MGE HÍREK

Mint azt előző lapszámunkban jeleztük, ettől az évtől kezdődően a Magyar Kisállatnemesítők Génmegőrző Egyesülete, mely az őshonos magyar baromfifajták tenyésztő szervezeteként működik, lehetőséget kap arra, hogy legfontosabb információit lapunkban közölje. Az egyesület és a lap megállapodása szerint valamennyi MGE tag az "A Baromfi" c. lap előfizetőjévé vált. Az egyes számokat ingyenesen juttatjuk el tenyésztőtársainkhoz. Egyúttal bízunk abban, hogy egyre több MGE tag tiszteli meg lapunkat azzal, hogy a hazai baromfitenyésztéssel és az MGE tevékenységével kapcsolatos véleményét, információit eljuttatja hozzánk, amit a terjedelmi korlátoktól függően, szerkesztett formában folyamatosan közreadunk.

Külföldi kapcsolatok

Az IPGRI (A Kultúrnövény-Géntartalekok Nemzetközi Intézete, Róma), az UNU (Egyesült Nemzetek Egyeteme, Tokio) és a montreali McGill Egyetem közös szervezésében 2001. november 8. és 10. között rendezték meg a "Managing Biodiversity in Agricultural Ecosystems" (A biodiverzitás védelme a mezőgazdasági ökoszisztémákban) című nemzetközi konferenciát. A konferencia 150 résztvevője az alábbi témaköröket vitatta meg:

- kultúrnövény-géntartalekok védelme,
- háziállat-géntartalekok védelme,
- talaj biodiverzitás,
- kultúrnövény-megporzás,
- növényi kártevők és betegségek elleni természetes védekezés,
- a mezőgazdaság hatása a természetes biodiverzitásra,
- az agrárkörnyezet diverzitásának védelme,
- a biodiverzitás védelme a globális változások tükrében.

A rendezvényen hazánkat dr. Szalay István mint az MGE elnöke meghívott előadóként képviselte "Managing Small Livestock Diversity in Central Europe" (A kisállat-biodiverzitás védelme Közép-Európában) című szekcionyitó előadással. A konferencián

egyesületünk tagja, a KÁTKI tudományos főmunkatársa, Kisné, dr. Do thi Dong Xuan poszterrel vett részt, az őshonos magyar baromfifajták Vietnamban végzett adaptációs kísérleteinek eredményeit mutatta be.

A konferencia kiadványa – az előadások teljes anyagának közlésével – CD formájában várhatóan március hónapban jelenik meg.

Az egyesület hivatalos vendégeként december közepén fogadtuk dr. Nguyen Dang Vang igazgató urat és két munkatársát, akik a vietnami Országos Állattenyésztési Intézet (Hanoi) képviselőjeként az őshonos baromfifajták (elsősorban a tyúk és a gyöngytyúk) vietnami honosítási lehetőségeiről tájékoztak. Vang úrral riportot készítettünk, mely terveink szerint következő lapszámunkban jelenik meg.

Pályázatok

A Magyar Állattenyésztők Szövetsége (MÁSZ) a Széchenyi terv elmúlt évi, társadalmi szervezetek számára kiírt informatikai pályázatán nyertesként szerepelt. A pályázati fejlesztésből a MÁSZ valamennyi tagszervezete részesült, így az MGE egy 330 ezer Ft értékű számítógéphez jutott.

Az FVM állattenyésztési alap támogatására az elmúlt évben egyesületünk két sikeres pályázatot nyújtott be az alábbi témákban:

1. Informatikai fejlesztés: Az MGE mint országos szervezet szakmai tevékenységének magas szintű ellátása, az ország különböző részein található tenyészetek nyilvántartása, ellenőrzése és fejlesztésükben való részvétel, pályázatok írása, a szükséges szakmai és pénzügyi adminisztráció végzése, a szakkiallításokon való részvételek, a más szervezeti tagságból adódó feladatok ellátása és a nemzetközi kapcsolatok ápolása céljából a legfontosabb irodaeszközök beszerzésére. Támogatás: 1,5 millió Ft.

2. Felmérések, dokumentációk begyűjtése: A pályázat célja a korábbi szakirodalomban magyar őshonos vagy parlagi fajtaként említett, jelenleg törzs (elit) állománnyal nem rendelkező és ezért a génmegőrzési programokban nem szereplő, fokozottan védelemre szoruló baromfifajták még fellelhető egyedeinek és állományainak felkutatása, felmérése, dokumentálása, fajtaleírásuk elkészítése és lehetőség szerint a szükséges minimális létszám begyűjtése a fajták hosszú távú megőrzésének biztosítása érdekében. A projekt zárását követően az MGE kezdeményezi a fajták őshonosként való elismerését és védett fajták közé sorolását. Az állományok megőrzését, létszám- és fajtabővítését a későbbiekben kívánjuk megszervezni. Támogatás: 3,1 millió Ft.

A pályázat keretében felmérésre és begyűjtésre kijelölt fajok és fajták: *A fogolyszínű magyar tyúkokat a Dunántúlon, valamint a szárnyas ragadozóktól jobban veszélyeztetett erdős területeken szaporították. Saj-*

nos ma már génbanki állományaival sem rendelkezünk, ezért a fajta még fellelhető egyedeinek összegyűjtése és új fogolyszínű tyúkállományok kialakítása a baromfi-génmegőrzéssel foglalkozó szakemberek fontos feladata.

A magyar lúd eredetileg fehér, szürke és tarka tollszínből, valamint fodros tollú változatban fordult elő. Ma már csak a fodrostollú változatok szerepelnek génbankjainkban. A magyar lúd igénytelen, gyorsan növekvő, és jól tollasodó, edzett és fáradhatatlanul legelő fajta volt. A legelővel szemben igénytelen, a takarmányt nagyon jól értékesítette. Húsa kitűnő minőségű és puha, nagy máját a külföldi piacok is nagyra értékelték. Tollhaszna tetemes volt, évente három-négyszer is téphették. Értékes, fehér tollú tájfajtái a Balaton vidékén, a Duna és Tisza mellett, Szeged, Makó, Szentés és Dunaszerdahely környékén alakultak ki. Egyes tájfajtái kis létszámban még ma is fellelhetők.

A magyar kacsá parlagi fajtának tekinthető, eredeti hazai kacsafajta. Leggyakrabban fehér, ritkábban tarka és barna színben ismeretes. A magyar kacsáról leírták, hogy kitűnően hizlalható és tömhető, húsa rendkívül ízletes, lédús és finom rostú. Nagy ellenálló képességű és jó élelemkereső fajta. Egyedei kisebb létszámban még fellelhetők Erdélyben és az alföldi tanyavilágban. A gödöllői génbankban fehér- és tarka (vadás színű) változatát tartjuk fenn, míg Kiss László a tarka magyar kacsá szarvasi változatát alakította ki. A magyar kacsá kiveszőfélben van, sokan eltűnt fajtaként tartják számon. Génmegőrzési programokban a legutóbbi időkig nem szerepeltek, hivatalosan ma sem védett fajta. A még fellelhető állományok felmérése és megmentése országos érdek.

A gyöngytyúk az egyetlen baromfifajta, amelyet nem az eredeti hazájában

házasítottak. Nyugat-Afrikából és Madagaszkárról származik, és 1500 táján terjedhetett el Európában, így hazánkban is. Vad formában is többféle színváltozata ismert (szürkés-kék, fehér, krém, sárga és ibolya). A gyöngytyúk nagyon értékes, ízletes hússú baromfiféle. Nagyon edzett, veszedő, vad természetű, kitűnő élelemkereső és rovarirtó madár, ezért szabadon tartása a legcélszerűbb. Hazánkban elsősorban a kékes-szürke, kisebb mértékben a fehér színváltozata terjedt el, de előfordul szürke, barna és foltos változata is.

Kiadványok

Az FVM támogatásával és az MGE közreműködésével a Mezőgazda Kiadó a közelmúltban két szakkönyvet jelentetett meg, mindkettő szoros kapcsolatban egyesületünk tevékenységéhez:

Papp Miklós - Szalay István (szerk.):

Hagyományos kisállattartás. Baromfi és házi nyúl.

2001. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

Részlet a szerkesztők bevezetőjéből: "A hagyományos kisállattartás módjait sajnos ma már egyre kevesebben tanulhatják meg szüleiktől,

nagyszüleiktől. Mások a kor kívánalmai is. Éppen ezért szükségesnek láttuk, hogy a korábbi időszakban a hagyományos hazai kisállattartás fejlesztése céljából megjelent, a nagyközönség számára alig hozzáférhető szakkönyvek anyagát újra értékeljük és a témánk szempontjából legfontosabbnak tartott részeket az újabb szakmai ismeretekkel kiegészítve közreadjuk. Szándékunk találkozott a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, valamint a Mezőgazda

kiadó szándékaival is, így könyvünk eljuthat mindazokhoz, akik érdeklődnek a hagyományos kisállattartás iránt. Talán olyan olvasónk is akad majd, aki az itt közreadott tanulmányok hatására kap kedvet régi, hagyományos baromfi- vagy nyúlfajtáink tartásához."

Szalay István:

Régi magyar

baromfifajták.

2002. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

A régi magyar baromfifajták és fajta változatok részletes, magyar és angol nyelvű

fajtaleírása mellett a könyv külön fejezetekben mutatja be a fajták eredetét és kialakulásuk történetét, ismerteti továbbá megőrzésük jelenlegi helyzetét, hasznosításuk lehetőségeit. A tudományos igényű összeállított könyvet hajdani mesterek illusztrációi és a szerző fotói teszik teljessé.

MGE NEWS

The most important events concerning the Association of Hungarian Small Animal Breeders for Gene Conservation are listed, including international affairs, breeding news and grants applied by the Association. The need for collecting traditional Hungarian poultry breeds still missing from the list of protected domestic animal breeds is also discussed. Two books are introduced, published recently by Mezőgazda Kiadó, Budapest, on old Hungarian poultry breeds (both in English and Hungarian languages) and on traditional breeding practices.

